

ara

Asumisen rahoitus-
ja kehittämiskeskus

Strategisella suunnittelulla asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn

Asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn kuntastrategiat –
varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki (AKU)

Asumisneuvontafoorumi 22.5.2019, Pääposti, Helsinki

Hankepäällikkö Sina Rasilainen

www.ara.fi/aku

Asumottomuuden ennaltaehkäisyyn kuntastrategiat

Asunnottomuuden syyt

- **Yhteiskunnallisella tasolla:**

väestönkasvu ja kaupungistuminen
talouden suhdannevaihtelut
suuret tuloerot

asuntojen tarve ylittää tarjonnan > asuntojen hinnat ja vuokrat kasvavat

- **Yksilötasolla**

vähävaraisuus
elämänhallinnan vaikeudet
päihde- ja mielenterveysongelmat
sosiaalisten resurssien vähäisyys

muutokset elämäntilanteessa esim. sairaus, ero, muutto toiselle paikkakunnalle ja työttömäksi jääminen

Asunnottomuuden kustannukset

Asunnottomuuden
kustannukseksi on
arvioitu vuodessa n.
15 000 €/henkilö

Yhden hädän hinnaksi on
arvioitu n. 5000-20 000 €

Asunnoton kuormittaa
sosiaali-, terveys- ja
oikeuspalveluja arviolta
550 000-1 650 000 €:lla

Asunnottomilla henkilöillä
on 2,5-5,6 kertainen
kuolleisuus muuhun
väestöön verrattuna

Nuorilla asunnottomilla on
korkea ylikuolleisuus,
syinä mm. sairaudet,
tapaturmat ja väkivalta

Asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn merkitys korostuu

Maksuhäiriömerkintöjä tammi-kesäkuussa 2018 miljoona kpl
Maksuhäiriö on 381 700 henkilöllä > kasvua 7 500 edellisvuodesta

Päivittäin 110 uutta henkilöä maksuhäiriörekisteriin

Asunnon saanti vaikeutuu, asuntoloukut, monivelkaisuus

Asumisen ongelmat

Asumisen tuki, neuvonta ja ohjaus

Asunnottoman status

Sohvasurffaajat

ara

AKU-hankkeen taustatiedot

Päätavoitteena rakentaa asunnottomuuden ennaltaehkäisyn strategiat kuuteen hankekaupunkiin

- Toteutusaika **1.3.2016-31.12.2019**
- Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
- Toimintalinja (TL) 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta
- Hankebudjetti 2,1 M€
- Rahoittaja STM
- Toteuttaa hallituksen Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelman 2016-2019 (78 M€)
- Päätoteuttaja **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA**
- Osatoteuttajat

Tampere, Jyväskylä, Vantaa, Espoo ja Kuopio

Lahti päättynyt 28.2.2019

> 6 hankekoordinaattoria

- Tavoitteena 15 kokemusasiantuntijaa ja 3 asiantuntijaa kehittämistehtävissä erilaisissa työsuhteissa hankekauden aikana

Toteutunut 19 kokemusasiantuntijaa, 4 asiantuntijaa ja 88 mallintajaa/palvelun kehittäjää

Keskeistä strategiatyössä

- Strategiatyön painopisteet määritelty kaupunkien tarpeiden mukaan
- Monialaista ja sektorirajat ylittävää työtä
- Strategiatyöpajat rakennettu kaupunkien painopistealueiden mukaisesti
- Hankkeen toiminnalliset teemat: *varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki*
- Asunto ensin ja asumissosiaalinen työote keskeisiä toimintaperiaatteita

Kaikilla palvelujärjestelmässä tiedot ja taidot asumisen puheeksiottoon

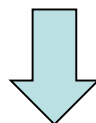
Painopiste ennaltaehkäisyyn ja asumisen mahdollistamiseen normaalissa asuntokannassa:

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy

Asunnottomien palvelut

Asuminen normaalissa asuntokannassa ja (asumisen) tuki

TAVOITETILA:

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy

Asunnottomien palvelut

Asuminen normaalissa asuntokannassa ja (asumisen) tuki

Varhainen välittäminen

Asumissosiaalisen osaamisen vahvistaminen palvelujärjestelmässä

(Teemapäivissä
9.5.2019
mennessä 1 986
osallistujaa)

Ennaltaehkäisevän asunnottomuustyön työkalut ladattavissa www.ara.fi/aku

Asuminen puheeksi -lomake

Talous puheeksi -lomake

Vuokravelka ja häätöprosessi-kaavio

Tampereen asumisen asioita itsenäistyvälle nuorelle

<https://www.youtube.com/watch?v=oTUv5i63Njk&feature=youtu.be>

Lahden Elämä kullaa kallis-
taloustaitovideo

<https://www.youtube.com/watch?v=UJ1ofkUbOgc&feature=youtu.be>

Espoon kolme tarinaa asunnottomuudesta

Vantaan Jampan tarina

Asumissosiaalisen työn opintojakso

5 op keväällä 2019 yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun, AUNE-verkostokehittäjien ja AUNE-toimenpideohjelman kanssa

Ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuuden mittaamisen kehittäminen

Kotiin vietävä katkaisuhuolto Kotikonsti

Tilapäisasunnoissa asuvien asukkaiden asumisvalmiudet

Talousneuvonnan toimintamalli vuokra-asukkaiden (lapsiperheet) talousongelmien ratkaisemiseksi

Osallisuus

Kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen palveluiden kehittämisessä

Pilotoidaan ja mallinnetaan kokemusasiantuntijan työnkuvaa
 22.5.2019 mennessä:
 19 työsuhhteista kokemusasiantuntijaa
 88 vapaaehtoista tai palkkioperusteista kehittäjää tai palvelun mallintajaa
 Kokemusasiantuntijan toimet Espooseen ja Vantaalle
 Tampereella kaksi kokemusasiantuntijaa jatkotyöllistynyt

Kokemusasiantuntijuuden vaikuttamis-
videotuotanto
 Femkanten Media OY:n kanssa
 keväällä 2019

Kokemusasiantuntijakoulutus NÄE MINUT

(9 valmistunutta)

Romanien kokemusasiantuntijakoulutus
 lokakuu 2018-
 toukokuu 2019 (9 valmistunutta)

Osallisuuden palaset yhteistyössä THL:n Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke SOKRAn kanssa

Kokemusasiantuntijatyön tehtäväkuvat ennaltaehkäisevässä asunnottomuustyössä

<https://www.innokyla.fi/web/malli7876581>

Kokemososaajien ja ammattilaisten työnohjaus

<https://www.innokyla.fi/web/malli8137636>

Asumisen tuki

Työkirja

keskeisistä toimintamalleista

(mm. vuokranantajayhteistyön kehittäminen, sosiaalisen vuokra-asumisen prosessi ja välivuokrauspilotti)

Strategiset ohjelmat/suunnitelmat:

Espoo

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy osana

- Espoon Työikäisten hyvinvointisuunnitelmaa 2017-2021
- Espoon Asunto-ohjelmaa 2018-2022

Jyväskylä

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy osaksi

- Keski-Suomen uuden maakunnan järjestämissuunnitelmaa

Kuopio

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy osana

- Kuopion kaupungin mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2013-2020
- Ikäystävällinen Kuopio-ohjelma vuosille 2009-2030
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Kuopion kotouttamissuunnitelma 2016
- Koti Kaikilla 2030 – hyvän elämän lähtökohta (*hyväksytty kaupunginvaltuustossa 20.5.2019*)

Strategiset ohjelmat/suunnitelmat:

Lahti

Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn suunnitelma

- Koti kaikille 2025: Taidot, tieto ja tuki jokaiselle! *(valmistunut 2018)*

Tampere

Ennaltaehkäisevä asunnottomuustyö osana

- Hyvinvointipalveluiden palvelu- ja vuosisuunnitelmaa 2018
- Tampereen maa- ja asuntopolitiikan linjauksia 2018-2021

Vantaa

Asunnottomien toimintasuunnitelma osana

- Vantaan hyvinvointipoliittista ja asuntopoliittista toimenpideohjelmaa 18.6.2018
- Vantaan hyvinvointiohjelmaa 2018-2022
- Vantaan kaupungin käyttösuunnitelmaa 2019